

MAMACA:

ALIH WAHANA KISAH-KISAH
KE DALAM DUA BAHASA

MAMACA:

ALIH WAHANA KISAH-KISAH
KE DALAM DUA BAHASA

Tim Peneliti

Akhmad Sofyan, Agustina Dewi Setyari
Panakajaya Hidayatullah, Marlutfi Yoandinas
Fendi Febri Purnama, Ahmad Maghroby Rahman

**MAMACA: ALIH WAHANA KISAH-KISAH
KEDALAMDUA BAHASA**

@ 2021

Tim Peneliti

Akhmad Sofyan, Agustina Dewi Setyari
Panakajaya Hidayatullah, Marlutfi Yoandinas
Fendi Febri Purnama, Ahmad Maghroby Rahman

Layout dan Cover:

Moh. Imron

Diterbitkan oleh

Bashish Publishing
(Anggota IKAPI No 260/JTI/2020)

Redaksi

Panji Kidul, Kecamatan Panji, Situbondo 68323
Telp. 083852045701. Email: bashishpublish@gmail.com

Kerja sama dengan

**Kelompok Riset OKARA : Kajian Bahasa dan Sastra Madura
Universitas Jember**

Cetakan Pertama, November 2021

xiv+504halaman 14 x 21 cm

ISBN 978-623-6123-14-0

Hak cipta dilindungi undang-undang;
Dilarang mengutip atau memperbanyak sebagian atau seluruh
isi buku ini tanpa seizin tertulis dari penerbit.

Pengantar

PENYUSUNAN buku “Mamaca: Alih Wahana Kisah-Kisah ke dalam Dua Bahasa” adalah sebuah langkah upaya pelestarian objek pemajuan kebudayaan sesuai dengan amanat dalam Undang-Undang Nomor 5 Tahun 2017 tentang Pemajuan Kebudayaan. Penulisan ini dilandasi oleh kegiatan penelitian yang dilakukan pada tahun 2020-2021 di Kabupaten Situbondo.

Penelitian dilakukan kepada pelaku Mamaca Situbondo. Peneliti mendokumentasikan pertunjukan ritus Mamaca di masyarakat. Melakukan perekaman scan naskah Kitab Mamaca. Melakukan wawancara untuk mendalami isi dari naskah dan praktik pelaksanaan pertunjukan ritus yang ada di masyarakat.

Dalam buku ini terdapat enam (6) Kitab Mamaca, di antaranya Babad Besuki, Babad Nusakambangan, *Gharangan Pote/Gatot Koco Kembhar*, Bader Kencono Adi/Semar *Daddhi Rato*, Marsodo, dan Nur Bhuwat.

Peneliti merekam pembacaan Kitab Mamaca, mentranskrip hasil *tegghes* atau tafsir atas Kitab Mamaca. Kemudian diterjemahkan ke Bahasa Indonesia.

Tujuan dari penelitian ini ialah untuk memudahkan para pembaca, khususnya anak muda untuk mengenal cerita yang terkandung dalam kesenian Mamaca.

Penelitian Mamaca ini adalah salah satu bidang penelitian unggulan Universitas Jember, khususnya tentang Budaya Madura. Pilihan objek penelitian Mamaca Situbondo karena sejak 2019 sudah ditetapkan oleh Mendikbud sebagai Warisan Budaya Tak Benda (WBTB) Jawa Timur.

Situbondo, 10 November 2021

Tim Penulis

Daftar Isi

PENGANTAR v
Daftar Isi vii

BABAD BESUKI

Raden Abdullah Surowikromo 2
Raden Abdurrahman Wirobroto 4
Membabat Alas Demung..... 6
Raden Abdurrahman dan Keluarga Pulang Kampung 8
Raden Abdurrahman Kedatangan Tamu 10
Raden Bagus Qosim Wiro Adipuro 12
Ke Pate Alos..... 14

BHÂBHÂD BHÂSOKÈ

Radhin Abdullah Surowikromo 17
Radhin Abdurrahman Wirobroto 19
Abhâbhât Alas Dhemmong..... 21
Radhin Abdurrahman Nyarè Bhâreng 23
Radhin Abdurrahman Katamoyan..... 25
Radhin Bagus Qosim Wiroadipuro 27
Kè Patè Alos..... 29

BABAD NUSA KAMBANGAN

Mimpi Anglung Sekar 32
Anglung Sekar Bertapa 34
Anglung Sekar Datang Menculik 36
Pulau Nusakambangan 38

BABAD NUSA KAMBANGAN

Mèmpèna Anglung Sekkar..... 41

Tapana Anglung Sekkar	43
Siti Munigar Ollè Bâbâjâ	45
Polo' Polo Nusakambângan	47

BADER KENCONO

Mimpi Prabu Pandu Bergulo	50
Permintaan Sembodro	52
Sembodro Diculik	54
Srikandi Membawa Kabar Buruk	56
Perjalanan Mencari	58
Jala Sutra	60
Pakaian Kebesaran Terlepas	62
Terbunuhnya Semar	64
Semar Jadi Ratu	66
Melawan Paman Sendiri	68
Raden Janoko Menjadi Seekor Kuda	70
Semar Kembali Asal	72
Pesan Batara Kresna	74
Pulang ke Amarto	76

BADER KENCONO

Mèmpèna Pandu Bergulo	79
Pamèntana Semboddro	81
Semboddro Èghibâ Buru	83
Srikandi Mamadhul	85
Jhâlâna Janoko	87
Jhâlâ Sottrâ	89
Pandū Bergulo Èghibâ Aros	91
Matèna Semmar	93
Semmar Dhâddhi Rato	95
Janoko Èyajhâr	97
Janoko Rân-Jhârânan	99
Semmar Abujud Asal	101
Paccowanna Krèsno	103

Abâli Onè	105
GATOTKOCO KEMBAR	
Wasiat Prabu Joyo Harimbo.....	108
Raden Brojodinto Naik Tahta.....	110
Raden Brojomusti Mencegah Keinginan Raden Brojodinto	112
Raden Brojodinto Menyamar	114
Raden Brojodinto Menculik Dewi Sembodro	116
Srikandi Melapor	118
Gatot Koco yang Tengah Jatuh Sakit.....	120
Seno Murka	122
Garangan Putih.....	124
Sebab Bunga Wijaya Kusuma.....	126
Petunjuk Batara Guru	128
Dua Gatotkoco Mengadu Kesaktian	130
Raden Brojomusti Menyatu	132
Pertarungan Kedua	134
Kesatria yang Tersisa	136
GATOTKOCO KEMBHÂR	
Wasiat Prabu Joyo Harimbo.....	138
‘Brojoðènto Dhâddhi Rato.....	140
Brojoðènto Èlanglang Brojomusti	142
Brojoðènto Ngènjhâm Robâ.....	144
Brojoðènto Ngèco’ Semboddro	146
Srikandi Madhul.....	148
Gathotkoco Ètangko Panyakè’	150
Sèno Ngamok.....	152
Ghârângan Potè.....	154
Lantaran Wijoyo Kusumo	156
Nabâng Gathotkoco Palsu.....	158
Gathotkoco Ngaddhu Saktè	160
Brojomusti Lebbhur	162
Perrangnga Gathotkoco Moso Brojoðènto.....	164
Brojomusti Lebbhur	166

MARSODO

Raja dari Negeri Seberang.....	169
Pusaka Keraton.....	171
Titah.....	173
Kabar Burung.....	175
Hancur Berkeping-keping.....	177
Aryo Jengkiling Tak Bisa Menolak.....	179
Sesal yang Terlambat.....	180
Semua Seakan Muram.....	182
Lapang Dada.....	184
Menghindarkan Mashud dan Masrud.....	186
Tanda Warna.....	188
Teja.....	189
Tuah Raden Marsodo.....	191
Rajha Mina.....	193

MARSODO

Prabu Baitul Muqaddas.....	196
Busur Sarimpang-Rimpang.....	198
Pasèmowan Aghung.....	200
Jhubâ' Panyangka.....	202
Tangèssa Atè.....	204
Papakon Sang Prabu.....	206
Ngombâr Kasta.....	208
Nèspa.....	210
Nangghâma.....	212
Bhenḍer Ta' Kèra Sala.....	214
Dèwi Sukarsi Èsèdhânè.....	216
Ḍârâ Potè.....	218
Karamat.....	220
Rajhâmèna.....	222

NURBHUWAT

Nazar Raden Abdul Muthallib	225
Wafatnya Raden Abdullah	227
Berita Duka.....	230
Para Malaikat pun Menghibur	232
Lahirnya Kekasih Agung	234
Air dari Surga.....	236
Tanda Awal Kenabian	238
Rato Ambesi	240
Semua Ingin Menyusui Sang Kekasih.....	242
Panggilan Hati Nyi Halimah	244
Mimpi Nyi Halimah	246
Bayi yang Membawa Berkah	248
Macan pun Menghaturkan Hormat	250
Kecemasan Ke Haris dan Nyi Halimah	252
Seekor Macan dan Dua Rusa	255
Nyi Halimah Mengembalikan Kanjeng Nabi	257
Tanpa Sepengetahuan Nyi Halimah.....	259
Kanjeng Nabi Menghilang.....	261
Perjalanan Berdagang Pertama.....	263
Wafatnya Dewi Aminah	265
Rato Ambesi	267
Abu Lahab yang Tetap Ingkar	269
Nasehat untuk Berdagang.....	272
Mimpi Dewi Khadija.....	274
Bertemu Sultan Hawalid	277
Abu Jahal yang Keras Kepala	279
Kanjeng Nabi Memimpin Rombongan	282
Penghormatan Seekor Macan.....	284
Bertemu Naga	286
Salam Penghormatan untuk Kanjeng Nabi	287
Kedatangan Kanjeng Nabi di Negeri Syam	289
Senjata Makan Tuan.....	291
Pandai Besi.....	293
Perjalanan Kembali dari Syam.....	295
Dewi Maysaroh Melapor kepada Dewi Khadijah	297

Surat Dewi Khadijah.....	299
Melamar Dewi Khadijah.....	301
Pernikahan Agung.....	303
Pelaminan Agung.....	304
Turunnya Wahyu Pertama.....	306
Janggut <i>Pangolo</i> Jabbar.....	308
Buruk Rupa.....	310
Dilempari Bangkai.....	312
Kanjeng Nabi dan Dua Pemburu Rusa.....	313
Pertarungan Dua Umar dan Banteng.....	315
Dua Umar Masuk Islam.....	317
Perkara Matinya Ratu Kinwan.....	319
Tunggangan Kanjeng Nabi.....	321
Abu Jahal Mengutus Ratu Temas.....	322
Permintaan Ratu Temas.....	324
Membelah Bulan.....	326
Ratu Temas Memberikan Permintaan Lagi.....	328
Sekali Lagi, Abu Jahal.....	330
Abu Jahal dan Abu Lahab Pergi Bertapa.....	332
Penculikan Putri Abu Jahal.....	334
Perang Badar.....	337
Peperangan Melawan Kaum Samut.....	339
Cucu Kanjeng Nabi.....	341
Pernikahan Raden Ali dan Dewi Fatimah.....	342
Delima Putih.....	344
Orang-orang dengan Banyak Alasan.....	347
Iblis Laknat.....	349
Peperangan Melawan Orang Kafir Sangara.....	351
Wafatnya Syaidina Hamzah.....	353
Sahabat Angkasa.....	357
Wafatnya Kanjeng Nabi.....	360

NURBUWÂT

Ghi' Kana'na Radhin Abdullah	363
Radhin Abdullah Sèdhâ	365
Sabbhâr Nangghâma Paparèngnga	367
Angghuy Dâri Sowarghâ	369
Bhâbhârrâ Kanjeng Nabbhi	371
Aèng Powan Sowarghâ	373
Kanurbhuwâdhân.....	375
Mano' Naraka	377
Bhuk-Ombhughân Nyosowana.....	379
Kajhuntronganna Nyè Halima.....	381
Mèmpèna Nyè Halima.....	383
Bherkatta Kanjeng Nabbhi	385
Macan Loma	387
Èporak Dâdâèpon.....	389
Macan Toḍus.....	391
Kanjeng Nabbhi Èpabâli	393
Kanjeng Nabbhi Èlang.....	395
Kanjeng Nabbhi Palèman.....	397
Èyaghâk dâ' Madina	399
Dèwi Amina Sèdhâ.....	401
Rèng Ambesi Maènger Polè	403
Jâhâl Masola	405
Pamangghi Abu Tholib	408
Pangèstona Dèwi Hatija.....	410
Mangkat Adhâghâng	413
Abu Jâhâl Ècampolèyaghi	415
Aèng Tasè' Ongghâ.....	418
Panyabissâ Macan	421
Èyambâ' Naghâ.....	423
Dâpa'na Salam Nabbhi Isa	425
Adhâghâng è Syam.....	427
Tajhebbhâk Dhibi'	430
Panas Bessè Ta' Nangko	432
Cathetanna Maisara	434
Soratta Dèwi Hatija	436

Mamastè Tèngka	438
Komantanna Kanjeng Nabbhi.....	440
Ajhâjhâr Ajhihir sareng Dèwi Hatija	442
Èstona Yuswa	444
Èbulâng Al-Qur'an tor Solat	445
Pangolo Jâbbâr	447
Kantha Dhin-Dhâdhin	449
Èpèngkalè Bhâbhâthang	451
Karsa Anot Ghâma Samporna.....	452
Omar Kala ka Bhânthèng.....	454
Omar Anot Islam.....	456
Rato Kingwân Matè	457
Katètèyan Perrang Kanjeng Nabbhi	460
Apangghi Rato Tèmas	461
Pamèntana Rato Tèmas	463
Noghel Bulân.....	465
Dhâghing Dhâddhi Parabân	467
Abu Jâhâl Ngellot Bâberri'	469
Abu Jâhâl bi' Abu Lahâb Atapa	471
Sama'un Maburu Pottre	472
Perrâng Bâdâr	474
Kaom Samut Mosna	476
Na' Potoèpon Kanjeng Nabbhi	478
Campona Sayyidina Ali sareng Dèwi Fatima	480
Tambhâ Dhâlîma Potè	482
Orèng Alasan	485
Bhellis La'nat	487
Perrang Bi' Orèng Kapèr Sangara	489
Sèdhâna Sayyidina Hamzâh.....	492
Sahabhât Angkasa.....	496
Pasèdhâna Kanjeng Nabbhi	499

BABAD BESUKI

Membabat Alas Demung

DARI ATAS perahu, Raden Abdurrahman sudah dapat melihat bibir pantai, pertanda bahwa dia, istri dan anaknya akan segera mendarat di Pulau Jawa.

“Lihatlah, istriku, bibir pantai itu sudah mulai terlihat. Kita akan segera memulai kehidupan baru di sana,” tutur Raden Abdurrahman dengan senyum yang tersungging di bibirnya.

Perahu yang mereka naiki perlahan mulai mendekati daratan. Segera setelah mereka menapakkan kaki di daratan, mereka segera sadar bahwa besok mereka harus segera bekerja untuk membabat hutan yang masih lebat di hadapan mereka. Hutan tersebut masih begitu lebat, dipenuhi pepohonan besar, hewan-hewan buas, dan semak belukar.

“Besok, setelah malam ini kita beristirahat, kita akan mulai membabat hutan dan membuat rumah untuk tempat tinggal,” kata Raden Abdurrahman.

Esok harinya, bertepatan dengan tanggal 10 bulan Sora 1164 Hijriyah atau bersamaan dengan 1734 Masehi, Raden Abdurrahan dibantu istrinya dan Raden Bagus Qasim mulai membabat hutan. Untuk sementara mereka mendirikan

sebuah gubuk tempat beristirahat sementara. Setelah beberapa hari, barulah mereka mendirikan sebuah rumah sederhana dan mulai bercocok tanam, dari mulai padi, jagung, ubi-ubian, dan tanaman pangan lainnya.

Raden Abdurrahman dan keluarganya akhirnya bisa hidup sejahtera. Lalu, ia kini terpikirkan tentang bagaimana nasib rakyat di Pamekasan.

“Istriku, setelah sekian lama kita di sini, aku rindu kampung halaman kita. Aku juga berpikir bagaimana nasib rakyat di Pamekasan. Bagaimana kalo kita pulang kampung dan mengajak mereka untuk juga ikut ke mari?” tanyanya kepada istrinya.

“Jika itu menurutmu yang terbaik, mengapa tidak?” []

Raden Abdurrahman Kedatangan Tamu

SUATU hari ketika Raden Abdurrahman tengah bercocok tanam di ladangnya, datang seseorang yang lalu mengucapkan salam kepadanya.

“Assalamualaikum, kaukah yang bernama Raden Abdurrahman?”

“Walaikumsalam, iya benar aku Raden Abdurrahman. Siapakah Tuan?” tanya Raden Abdurrahman.

“Nama saya Joyo Leluno, Tumenggung Probolinggo.”

Mendapati tamunya itu bukan tamu sembarangan, Raden Abdurrahman langsung mempersilahkan tamunya menuju pondokannya. Raden Abdurrahman lalu memanggil istrinya untuk menyiapkan hidangan.

“Ada apakah gerangan Tuan bertamu ke rumahku,” tanya Raden Abdurrahman.

“Dengan segala hormat, aku tak lain hendak menemui Raden Abdurrahman, karena kaulah yang telah membat daerah Demung ini,” ujar Joyo Leluno.

Raden Bagus Qosim Wiro Adipuro

KETIKA Raden Bagus Qosim sudah waktunya menggantikan ayahandanya, dia pun diangkat menjadi Demang Demung. Dia diangkat menjadi Demang oleh Tumenggung Joyo Leluno pada hari Sabtu Manis, tanggal 10 bulan Maulid tahun 1184 Hijriah atau bertepatan 1764 Masehi. Ia diangkat ketika masih berusia 19 tahun. Tumenggung Joyo Leluno menganugerahinya gelar Wiro Adipuro yang berarti “pahlawan daerah”.

“Sekarang kau telah resmi menggantikan ayahmu. Itu artinya kau akan meneruskan pengabdian ayahandamu kepada rakyat. Semoga kau diberi kemudahan dan menjadi pemimpin yang adil,” pesan Tumenggung Joyo Leluno.

“Terima kasih, Kanjeng Tumenggung. Semoga hamba dapat menjaga amanah ini,” tutur Raden Bagus Qosim yang telah berjudul Wiro Adipuro.

Mengingat penduduk dan luas Desa Demung semakin bertambah, Tumenggung Joyo Leluno merasa Demung sudah tidak cocok lagi untuk disebut sebagai sebuah desa.

Abhâbhât Alas Dhemmong

MAR-SAMAR dâri tengnga tasè è attas sampanna Radhin Abdurrahman sareng raji tor pottrana Radhin Bagus Qosim katèngal dhârâdhân. Mèsèm Radhin Abdurrahman amarghâ sakejjhâ' agghi' napa' dâ dhârâdhân polo Jhâbâ tojjhuwâna.

Ètangkop lajârrâ nyopprè lekkas napa' dâ' dhârâ' amarghâ angèn jhughân nojjhu dâ' dhârâ' akor sareng aros sè nojjhu ka pèngghir.

Ahèrra sampan alebbhu è beḍḍhina pasèsèr sè ghi' ajhumenneng ka'dinto. Toron pasèra Radhin Abdurrahman, raji sareng pottrana Radhin Bagus Qosim. Nèddhâ' beḍḍhi.

“Alhamdulillah satèya la dâpa' è Jhâbâ mara satèya ngaso ghâllu lagghu'nganhang abhâbhâdhâ alas èseddhi'na arèya,” dhâbuna Radhin Abdurrahman.

“Èngghi rama abdhina ngèrèng pakon tor kasokanna ajunan,” sambhungnga Radhin Bagus Qosim.

Lakar è kennengngan ka'into ghi' aropa alas rajâ, kajuwân jâ-rajâ ta' panangghungan, tantona bhurun alassa ghi' thak-ghâthak napapolè bhângsa dânona pon tanto ghâthâk kèya.

Kalagghuwâna teppa' tangghâl 10 bulân Sora taon 1164 Hijriah otabâna 1734 Masèhi nganhang ongghu sè abhâbhât

Radhin Abdurrahman Nyarè Bhâreng

TANḌHUK samngkèn Radhin Abdurrahman, raji tor pottrana Radhin Bagus Qosim è Polo Madhurâ, langkong jhârna'an è Mekkasân. Palèman ḍâ' Dâmabu.

Sajjhâna palèman ḍâ' Madhurâ ka'angghuy nyarè bhâreng. Bhâreng ka'angghuy malèbâr bhâbhâdhân è tana Jhâbâ amarghâ manabi kadhîbi' sareng pottrana angghâna ghunDhemmong.

Alènglèng mangkèn Radhin Abdurrahman sè nyarè bhâreng. Kareppa nyarèya bhâreng kantos ḍupolo orèng. Sè nyarè bârâta ongghu kantos ḍâpa' ḍâ' Songènnèp.

“Maḍḍhâ Ka' dhika noro' bulâ ka Jhâbâ è ḍissa' saè tanana sadhâjâ tamennan bisa oḍi' pola dhâddhi lomanjhârrâ dhika.”

“Maju' Lè' noro' engko' ka Jhâbâ abhâbhât alas èḍissa' angghuy tana partanèyan , bhâghus tanana kabbhi tamennan bisa tombu jhurbhu sampè' panèn, bân polè mora ka aèng.”

Radhin Abdurrahman Katamoyan

RAJINA Radhin Abdurrahman caccèl ongghu. Tana sè pon èbhâbhâd ètamennè acem-macem akantha paḍi, jhâghung, kacang, obi, sabbhrâng, bitho', oto', kaburân kacèpèr tor ngan-ghângan sè laènna.

Kantos è sèttong arè ḍâri jhâu katèngal sèttong rèng lakè' sè parjhughâ nojjhu ḍâ' ponḍdhughâ Radhin Abdurrahman. Ropana Radhin Abdurrahman katamoyan sèttong orèng aghung èngghi kaḍinto Tumenggung Probolinggo. Nyellok salam Tumenggung panèka jhughân èbâles salam sareng Radhin Abdurrahman.

“Nyo'on sapura dhâlem, abdhina terro nyabisâ ḍâ' ajunan pambhâbhât alas Dhemmong, asma abdhina Joyo Leluno kabhubbhuwân Tumenggung è Probolinggo,” ngennallaghi abâ'na Joyo Leluno.

Bhunga rassana katamoyan orèng aghung Radhin Abdurrahman sampè' ngelok rajina, makon tamoyya èsoghu kalabân ḍhâ'ârân sè man-nyaman. Ta' loppa èsandhing sareng wâ'-buwâ'ân sè ro'om massa' maḍḍhân asèl bhumèna tana Dhemmong.

**BABAD
NUSA KAMBANGAN**

Mimpi Anglung Sekar

ALKISAH, hiduplah raksasa bernama Anglung Sekar. Anglung Sekar adalah putri dari Prabu Binongan, raja dari bangsa raksasa yang sakti mandraguna. Suatu hari, Anglung Sekar memimpikan seorang raja dari Negeri Arab, yang bernama Kanjeng Rono Syaidina Hamzah. Dalam mimpinya, ia jatuh cinta pada wajah rupawan raja tersebut. Sejak saat itu, Anglung Sekar terus memikirkan raja tersebut.

“Duh, Kang Mas, aku telah benar-benar jatu cinta kepadamu. Wajahmu begitu rupawan, tak terdingi oleh siapa pun.”

“Aku tahu semalam itu hanya mimpi. Tapi, mengapa kau terus membayang-bayangiku begitu rupa? Aku tak sanggup menanggung semua ini, kalau tak menjadi kenyataan. Duh, andaikn kau benar-benar menjadi milikku, dunia dan seisinya adalah surga. Semua akan indah.

Tak tertahankan lagi perasaan yang dirasakannya, Anglung Sekar akhirnya mengutarakan keinginannya Prabu Binongan.

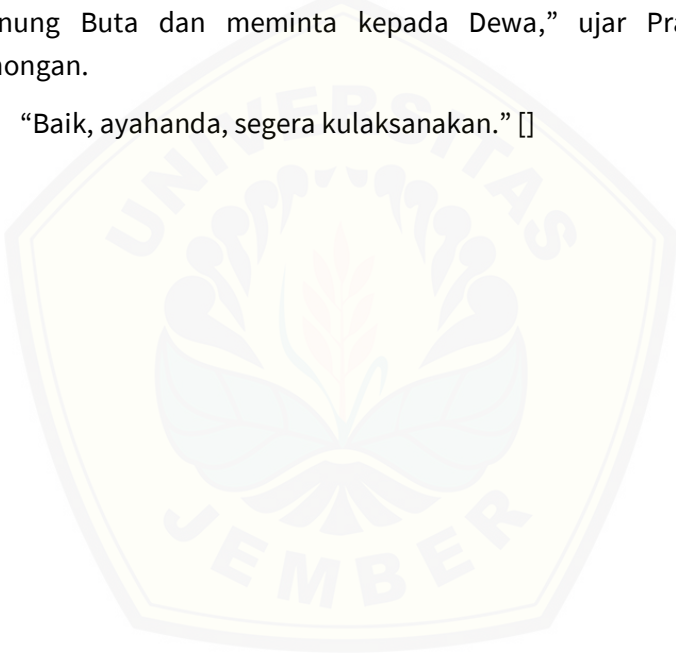
“Ayahanda, aku telah bermimpi seorang laki-laki yang gagah dan rupawan. Dia adalah Kang Mas Jengrono. Aku telah

jatuh cinta. Tak bisa diriku hidup tanpanya. Aku ingin menjadi istrinya.”

Kini, Anglung Sekar memang telah dewasa, dan telah saatnya untuk menikah.

“Kalau kau memang ingin mendapatkan laki-laki itu, pergilah ke arah timur laut dari sini. Bertapalah kamu di Gunung Buta dan meminta kepada Dewa,” ujar Prabu Binongan.

“Baik, ayahanda, segera kulaksanakan.” []

Mèmpèna Anglung Sekkar

KACARÈTA è tèmor jhâu è Polo Jhâbâ engghuna. Baḍâ sèttong rato bhângsa bhuta sè kalonta kalabân jhâjhuluk Prabu Binongan. Tatak saktè sara tanḍinganna tantona. Sang Prabu ngaghungè pottrè kasorang sè jhughân bhângsa bhuta sè kaasma Anglung Sekkar. Dibâsa ampon sang pottrè saèngghâna wa'-buwâ'ân ampon maḍḍhân sakejjhâ' agghi' massa'a karè ngantos sè metthèka.

È sèttong malem sang Anglung Sekkar amèmpè, ènḍâ ongghu kantos apangghibhâddhâghi gu-meggu. Ta' parcajà rassana jhâ' ghânèka ghun mèmpè smangkèn pon ghârâssa seppè. Anglung Sekkar ta' burung kagandrung-gandrung jân arè.

“Ḍu Ka' Emmas jhâ' sènga'a dhika apolong sanonto moso bulâ bârâmma rassana bulâ akantha katèbhânan emmas saghunong, Ḍu Ka' Emmas Jengrono nèko pon akalèmbâ' polè dhika, maḍḍhâ na Ka' Emmas jhâ' ghâ-mangghâ lajhu pas rekkep bulâ, ajhâjhâr ajhijhir moso bulâ ḍu kah bârâmma'â lèburrâ! Ka' Emmas! Ka' Emmas!”.

Mongsar ampon Anglung Sekkar, ghun orèng lakè' bhâghus asmana Jengrono sè èpèkkèrè ta' rè-marè sanajjhân

Raden Janoko Menjadi Seekor Kuda

“KALIAN semua telah kalah. Maka, tak ada pilihan lain kecuali menuruti kehendakku. Kalian harus ikut bersamaku menuju Amarto. Dan kau, Janoko, akan kuubah menjadi kuda, sebagai pembuktian kepada Orang-orang Amarto atas kemenanganku. Dan dengan begitu, aku berhak menjadi suami Sembodro!” kata Semar dengan cerdas.

“Aku tak sudi!” kata Raden Janoko.

“Sudahlah, kau tak punya pilihan. Atau, jika tidak, kuhabisi kalian semua! Lagi pula, bukankah dengan pergi ke Amarto kita akan bertemu dengan Semar, dan kalian dapat meminta pertolongannya untuk melawanku? Bukan begitu?” kata Semar sekali lagi.

Janoko, Seno, dan Bagong yang tak punya pilihan lain terpaksa menuruti. Janoko akhirnya berubah menjadi kuda. Semar menungganginya bersama Sembodro di belakang.

“Oh, Kakang Semar, andaikan kau di sini!, maafkanlah aku, Kakang!” kata Janoko yang tertatih-tatih.

Srikandi Melapor

BETAPA terkejutnya Srikandi sekembalinya dari taman mendapat laporan dari Petruk, “Ampun, ampun Den Ayu, Den Ayu Sembodro raib diculik Gatot Koco!”

“Apa kau bilang? Ayo, sekarang cepat kita melapor ke Amarto!” tanpa banyak basa-basi mereka bertiga berangkat.

Sementara itu, di Pasemoan Agung Amarto, tengah berkumpul para pandawa. Mereka menghadap Ayahanda Prabu Darmokusumo dan ibunda Dewi Kunti.

“Raden Darmokusumo, izinkan hamba mengutarakan sesuatu,” Batara Kresna membuka perbincangan. Batara Kresna bercerita mengenai wangsit yang tidak mengenakan, “Aku bermimpi bunga Amarto dan mahkota bhaja adipati Anom dibawa oleh burung gagak yang sangat besar menuju Keraton Jodipati, tapi beruntung aku dapat menjemputnya kembali.”

Belum sempat Prabu Darmokusumo memberikan tanggapan, suasana menjadi tegang ketika Srikandi bersama Petruk dan Gareng tiba di Pendopo dengan tergopoh-gopoh dan raut gelisah.

Pertarungan Kedua

DI TLOGO Tinono, Raden Brojodinto tertawa dengan puas karena telah mengalahkan Gatotkoco.

“Tak mungkin Gatotkoco bisa menjejarku kemari, ia telah kalah,” katanya dengan puas.

Kini, dia menampakkan dirinya yang sebenarnya.

Dewi Sembodro yang melihatnya menjadi semakin benci.

“Ternyata kaulah yang menjelma menjadi Gatotkoco, sekarang kembalikan aku kepada suamiku,” ketus Dewi Sembodro berkata.

“Tak mungkin itu terjadi, lebih baik sekarang kau menikahlah denganku, kita akan hidup bahagia.”

Di tengah percakapan penuh bujuk rayu itu, datanglah Raden Gatotkoco dan Punakawan.

“Ternyata pamanku sendiri yang telah menyamar menyerupai diriku,” kata Gatotkoco.

Raden Brojodinto sedikit terkejut atas kedatangan Gatotkoco, tapi ia tak gentar. “Memang benar, pamanmu inilah yang menjadi Gatotkoco Palsu. Lalu mau apa, kau?”

Kesatria yang Tersisa

RADEN Gatotkoco berjalan perlahan dan tenang ke arah Raden Brojodinto. Setelah satu serangan yang mematikan itu, Raden Brojodinto hanya bisa terkulai lemas. Matanya kini memandang lemah kepada Raden Gatotkoco yang berjalan.

“Cukup, cukup, aku mengaku kalah, Gatotkoco.”

“Baguslah kalau begitu.”

“Sesungguhnya, aku tahu ada Bojomusti yang menjelma di tangan kananmu. Aku juga tahu aku akan kalah,” kata Raden Brojodinto.

“Aku mengaku malu kepadamu, keponakanku, dengan segala perbuatanku ini,” kata Raden Brojodinto.

Ternyata, masih tersisa sedikit jiwa kesatria meskipun setelah semuanya terjadi. “Untuk menebus kenistaan diriku ini, biarkanlah aku menjelma dan masuk ke tangan kirimu, Gatotkoco.”

“Kelak jika kau membutuhkannya, kekuatan ini dapat membantumu, Gatotkoco.”

Dalam sekejap Raden Brojodinto merasuk ke tangan kiri Gatotkoco. []

Brojoḍènto Èlanglang Brojomusti

“SAKÈNG Lè’, ghi’ baḍâ sè korang samporna Lè’. Tekka’ sèngko’ la dhâddhi rato, kèng ghi’ bâḍâ sè korang.”

“Ponapa sè andhâddhiyâghi korang sampornana ajunan Ghustè? Abdhina onghu dhâddhi pètanya rajâ è ḍâlem pèkkèr.”

Aromasa ghi’ korang samporna bhâktèna Radhin Brojomusti ḍâ’ kakangnga Prabu Brojoḍènto. Amarghâ ghi’ bâḍâ karèkongang sè èkarassa kakangnga ka’ḍinto.

“Iyâ sèngko’ la rato, tapè sèngko’ ghi’ ta’ alâ-bhâlâ, ghi’ ta’ ngaghungè gâr wâ Lè’.”

“Aḍḍhu, bâddhinna ghânèka Ghustè sè ḍhâddhi kèrèkongang ajunan. Èngghi abdhina ngèrèng kasokanna ajunan pottrè sè ka’ḍimma sè bhâḍhi èlamar?”

“Iyâ mon jârèya sèngko’ la ngaghungè atèyan sèttong pottrè sè sanget raddhinna. Pottrè jârèya bhân malem ḍâteng è tang mèmpe, kapèncot sara sèngko’ ḍâ’ pottrè jârèya, Lè’.”

“Pasèra pottrè ghânèka Ghustè, jhujhuk èlamara èghibâ’â ḍâ’ Pringgondani.”

Brojomusti Lebbhur

DARI jhâu sè ngombâr ropa-ropana Kanjeng Pamanna Gathotkoco. Radhin Brojomusti sè buru đâri Pringgondani amarghâ abhillâ Pandhâbâ. Ta' poron nekkanè parèntana Kakangnga, Brojođento.

Ropana Brojomusti noro' buntè' tor sambi ngabâssaghi paperranganna Gathotkoco sokkla sareng Gathotkoco palsu..

“Ađđhu Kanjeng Paman Brojomusti, sembhâ songkem abdhina Kanjeng Paman.”

“Iyâ Cong, ètarèma bi Kanjeng Paman. Sèngko' la nyaksènè paperranganna bâ'na ghelâ', Cong.”

“Ongghuna bâ'na jhât ghi' bannè bâktona. Polè bâ'na ta' tao sapa sè sanyatana sè èyađhebbhi bâ'na. Sè tantona nèro robâna bâ'na.”

“Pasèra sanyatana ghârowa Kanjeng Paman?”

“Iyâ Cong, saongghuna sè nèro robâna bâ'na bännè orèng laèn. Majhâđhi' bâ'na dhibi. Pamanna Brojođento alè'na embhuk Arimbi, Kakangnga sèngko'.”

Perrangnga Gathotkoco Moso Brojođènto

GHÂTHOTKOCO palsu ampon đhâpâ'è Tlogo Tinono sambi nyambi Đèwi Semboddro đâ'keratonnèpon.

Ghathotkoco palsu ampon asalèn robâ đâ' sè asalla. Èngghi ka'đinto Prabu Brojođènto. Ampon nyata samangkèn kayakinan Đèwi Semboddro, jhâ' ghânèka nèpo ongghu. Coma' nèro ngènjhâm robâna ponakanna.

“Arèya saongghuna sèngko'. Lè' Semboddro. Tao la bâ'na satèya.”

“Ma' cè' mangghâna bâ'na nèro ponakanna dhibi', Gathotkoco.”

“La dhina, sè pastè sèngko' la ollè ngèbâ buru bâ'na, Lè'. Mara Lè', manot mara pas akomantan moso sèngko', Lè' Semboddro.”

Onèng-onèng, mangkèn đâri jhâu Gathotkoco sareng Punakawan kacapo' nabâng đâ' karaton Tlogo Tinono.

“Bâ'na Cong, Gathotkoco.”

“Èngghi lerres Paman.”

MARSODO

dia menangkan. Tak ada wilayah, yang tak dapat ditakhlukkan. Karenanya, dia begitu disegani oleh penguasa-penguasa lain. []

Aryo Jengkiling Tak Bisa Menolak

“BAIKLAH, jika memang Gusti sudah yakin dengan kehendak sendiri, hamba tak bisa apa-apa selain melaksanakannya, meski dengan penuh rasa tak tega,” ucap Aryo Jengkiling.

“Bagus, kalau begitu. Tapi, ingat, jangan sampai sedikit pun kau berbohong dan melenceng dari titahku ini,” tegas Prabu Baitul Muqoddas.

Dewi Sukarsih, dengan tangisnya yang tak tertahan lagi, berjalan menuju keputrenan. Dia mengemas pakaian dan segala yang dibutuhkan. Lalu, ia memandangi Raden Marsodo yang masih berumur satu tahun, yang suci nan lugu itu. Diusapnya kepalanya sesaat dan lalu digendongnya berjalan keluar keputrenan.

Pertemuan di keraton selesai. Semua menteri dan patih pamit undur diri. Meski masing-masing tetap menyimpan pertanyaan atas keputusan Prabu Baitul Muqoddas. Dewy Sukarsih dengan Raden Marsodo cilik dalam dekapannya, menemui Aryo Jengkiling yang sudah menanti bersama Mashud dan Masrud di pelataran keraton. Setelah bertemu, dengan langkah berat dan perasaan tak menentu, mereka melangkah keluar menuju hutan belantara. []

Naghârâ manca saè lèngka saghârâ saè tangghâ tepparo. Tè-ngatè ngastètè tako' sangghu tho-nyalatho. Tako' lajhu èperrangè ta' sanat lajhu dhaddhi to-lato. Bhungo' apakèta ta' amoso. Amarghâ kowaddhâ panjhurid tor tata perrangnga Prabu Baitul Moqoddas ta' nèng ènthèng tor co-koco.

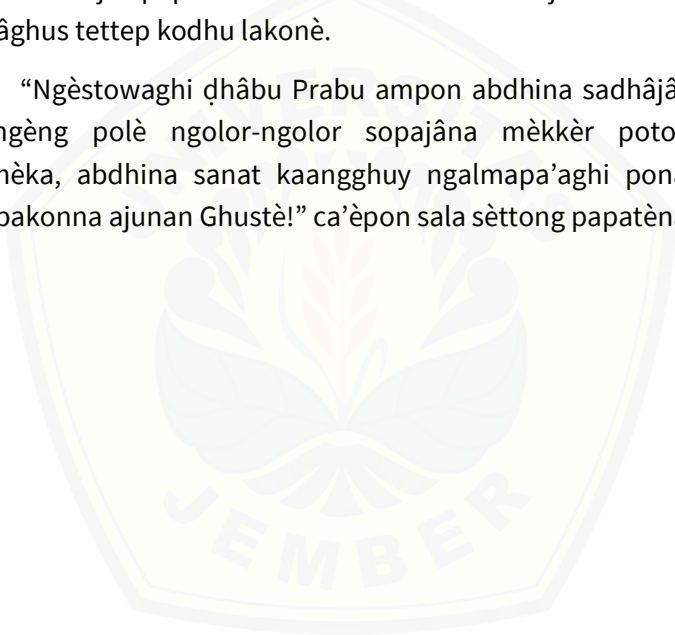
Dhâghâng dâri manca samè perna manabi dâ' kottha praja. Maghârsarèna lakat sadhâjâna. Sang Prabu kasokan mèyarsa mongghu ara pasarra. Rammè nalèkana ngonjhâng kasokanna. Moghâ terrosa jhâjâ Rom arèya karettèk atèna.

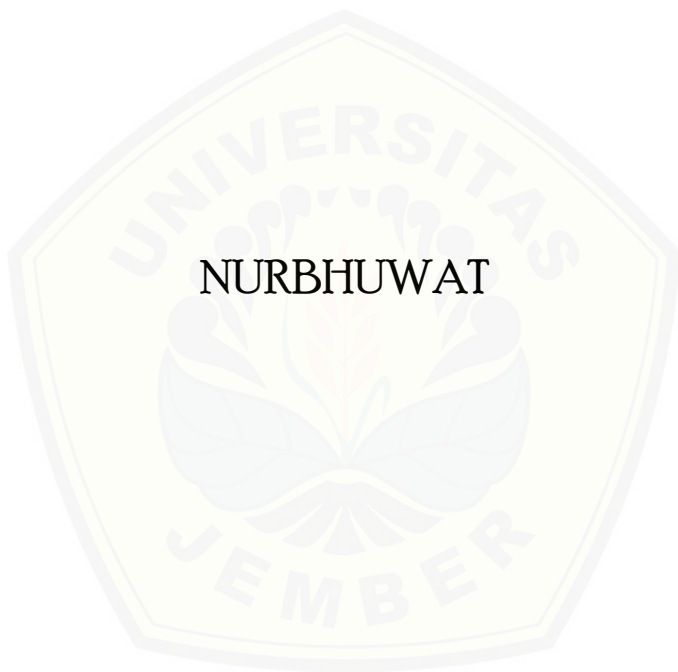
Ponapa polè nalèka Sang Prabu ngastanè jhârân. Èyèrèng panjhurid salanjhângnga jhâlân. Alèmbây dâ' maghârsarè kangan kacèrra. Asorak kapèraghân sadhâjâna. Nèngal ratona kalabân palasdhâ. Alompa' rassa ghumbhirâ è dâdâ. È sabbhân pangghaliyân maghârsarè mèsemma taghibâ ka mèmèpè. Èstona magharsarèna ta' pegghâ' tor ta' rè-marè. []

èḍinna' enḍâ' ta' enḍâ' mara pas lakonè tang papakon!
Kalabân bhellis abhenthak Sang Prabu.

Bhingong sadhâjâ papatè sè rabu è pasèmowan samangkèn panèka, sanaos pangnghâliyâna ta' saraju' mongghu pangghâliyâna Ghustèna. Anangèng papatè panèka lakar tettep dhunorra Sang Prabu sè kodhu nonot èsto ḍâ' sadhâjâ papakonna Ghustèna sanaos jhubâ' sanos bhâghus tettep kodhu lakonè.

“Ngèstowaghi ḍhâbu Prabu ampon abdhina sadhâjâ ta' kèngèng polè ngolor-ngolor sopajâna mèkkèr potosan panèka, abdhina sanat kaangghuy ngalmapa'aghi ponapa papakonna ajunan Ghustè!” ca'èpon sala sèttong papatèna. []

NURBHUWAT

Air mata tak terbendung lagi meleleh di pipi para sahabat. Perlahan-lagan, kelopak mata Raden Abdullah terbenam dengan senyum yang lepas. Dan semua tahu, Raden Abdullah telah mangkat menemui Sang Kekasih. []

Para Malaikat pun Menghibur

“DUH, betapa malang nasibmu nak, kau tak sempat melihat dan merasakan kasih ayahandamu,” ratap Dewi Aminah dengan berurai air mata.

“Duh Gusti, bukan maksud hamba tidak mengikhhlaskan kepergian suamiku menemui-Mu. Bukan maksud hamba mempertanyakan ketentuanmu. Tetapi, putraku, siapakah yang akan menimang-nimangnya dengan penuh kasih?”

“Gusti Maha Kasih, limpahkanlah anakku kelak dengan Asih dan Asuh-Mu, Gusti.”

Ratapan kesedihan itu terdengar ke pintu-pintu langit. Sang Maha Kasih mendengar ratapan ibunda dari kekasih-Nya itu, Utusan Agung bagi seluruh makhluk. Maka, diperintahkanlah para malaikat oleh Sang Maha Agung untuk turun ke bumi menghantar segala dari surga yang dapat melipur lara Dewi Aminah.

“Para malaikat, turunlah ke bumi dan bawalah segala dari surga untuk menghibur Dewi Aminah yang tengah mengandung kekasih-Ku itu!”

juga terkandung penglihatan Nabi Adam AS, kemustajaban Nabi Musa AS dan Nabi Isa AS, serta kesabaran hati Nabi Ayyub AS.

Kanjeng Nabi telah menunjukkan keistimewaannya sejak masih balita. Suatu hari, Raden Abdul Muthallib membawa cucunya itu menuju masjid. Lalu, begitu terperangahnya dia, ketika tetiba di hadapannya masjid itu menghaturkan sujud kepada Kanjeng Nabi. Waktu kemudian seakan berhenti. Dia seakan tak mempercayai apa yang terjadi di hadapannya. Maka, kemudian dia menggelengkan kepala, untuk meyakinkan bahwa dirinya masih dalam keadaan tersadar.

“Apa yang baru saja terjadi sulit untuk diterima. Ini nampak nyata di hadapanku. Jika benar begitu, siapakah cucuku ini? Dia pastilah bukan bayi sembarangan” kata Raden Abdul Muthallib dalam hatinya. Dia kemudian mendekap dengan erat dan mengecup kening cucunya dengan penuh kasih sayang.[]

Air dari Surga

SEJAK lahir, Kanjeng Nabi memang tidak seperti kebanyakan bayi lainnya. Di satu sisi, ini membuat Dewi Aminah senang, tetapi juga bingung dan khawatir. Dewi Aminah senang karena Kanjeng Nabi tidak pernah menangis meraung-raung tanpa sebab seperti layaknya bayi kebanyakan. Setiap orang yang datang untuk melihat Kanjeng Nabi selalu memuji wajahnya yang rupawan.

“Duh Gusti, begitu elok wajah anak ini. Pastilah ini didapat darimu, Dewi Aminah,” begitu kira-kira pujian orang-orang yang berkunjung.

Tapi, semakin hari, Dewi Aminah juga khawatir. Kanjeng Nabi sejak lahir tak pernah mau setiap kali akan disusui oleh Ibundanya. Begitu juga ketika disuapi buah-buahan lembut, Kanjeng Nabi selalu menutup bibirnya rapat-rapat.

Dewi Aminah heran mengapa putranya tidak sama dengan bayi kebanyakan. Setelah diamati, Kanjeng Nabi selalu menghisap empat dari lima jarinya mungilnya. Setiap kali menangis, Kanjeng Nabi pasti berhenti setelah menghisap empat jarinya itu. Sebelum tidur, Kanjeng Nabi akan menghisapnya erat-erat sampai terlelap. Barulah ketika

Tanpa Sepengetahuan Nyi Halimah

PERISTIWA datangnya dua orang Kristen yang ingin membunuh Kanjeng Nabi, semakin meyakinkan Ke Haris bahwa anak yang diasuhnya adalah seorang istimewa, dan karenanya pasti banyak marabahaya yang mengintainya. Keesokan harinya, malam-malam buta Ke Haris mengantar Kanjeng Nabi dengan beberapa orang kembali. Selain mereka, tak siapa pun mengetahui, termasuk Nyi Halimah.

Seperti biasa, pada pagi hari, Nyi Halimah telah menyiapkan sarapan untuk Kanjeng Nabi.

“Muhammad, Muhammad, keluarlah dari kamarmu. Segeralah sarapan dan berangkat menggembala!”

Tak ada jawaban dari dalam kamar.

Nyi Halimah lalu memeriksa kamar Kanjeng Nabi. Kanjeng Nabi tidak ada di dalam!

Nyi Halimah mulai khawatir. Nyi Halimah pergi ke halaman rumah, lalu ke belakang, lalu ke halaman rumah lagi. Tapi tak ditemuinya Kanjeng Nabi. Nyi Halimah lalu pergi ke rumah tetangga dan sanak saudara, berharap Kanjeng Nabi ada

Mimpi Dewi Khadijah

SEMENTARA itu, pada malamnya, ketika Dewi Khadijah tidur, dia mendapatkan mimpi yang tak biasa. Dia melihat rembulan yang begitu indah, rembulan yang tak pernah dia lihat sebelumnya. Rembulan itu penuh pendaran cahaya. Rembulan itu turun ke pangkuannya.

Paginya, dia menceritakan apa yang telah dia lihat dalam mimpi kepada pendeta Hurakti, seorang pendeta suci di Mekkah.

“Pendeta, semalam aku mendapat mimpi yang tak biasa, mimpi yang luar biasa indah tiada tara,” Dewi Khadijah memulai ceritanya dengan takjub sekaligus berbunga-bunga. Dia pun menceritakan semuanya.

“Itu pertanda baik, Dewi Khadijah. Tak lama lagi, seorang laki-laki utama, seorang yang mulya, mustika semesta alam akan datang pada pangkuanmu,” kata pendeta Hurakti dengan tenang.

Sementara itu, Dewi Hatipah dan Kanjeng Nabi perg menuju rumah Dewi Khadijah untuk meminjam modal. Mereka sampai di rumah Dewi Khadijah saat siang hari, tak lama setelah Dewi Khadijah kembali dari rumah pendeta

Abu Jahal yang Keras Kepala

PAGI sekali, rombongan dagang itu bertolak dari Makkah menuju Madinah. Rombongan tersebut terdiri dari pedagang Makkah yang dibagi ke dalam 60 regu yang masing-masing regu diketuai oleh seorang ketua. Unta yang dibawa oleh masing-masing regu berkisar dari 100, 200, hingga 300 unta.

Ketika hendak berangkat, Abu Bakar memberikan usul agar Nabi Muhammad berjalan di paling depan sekaligus bertindak sebagai pemandu dan pimpinan rombongan. Usulan Abu Bakar ditepis dengan remeh oleh Abu Jahal.

“Kau memang gila. Muhammad hanyalah seorang anak kecil yang baru pertama kali pergi ke Syam!”

“Sudah, biar Okeb saja sekarang yang di depan. Dia hafal jalan. Dia juga tegap, pandai bertarung, dan mempersenjatai diri dengan pedang!”

Yang lain tak punya pilihan, karena mereka juga tak tahu siapa yang akan diusulkan. Maka, berpindahlah Okeb ke depan untuk memandu dan memimpin rombongan. Perjalanan pun dilanjutkan.

Saat ini, rombongan telah tiba di tengah hutan. Tanpa sebab yang jelas, tiba-tiba unta yang ditunggangi Okeb gusar

Penghormatan Seekor Macan

ROMBONGAN yang dipimpin Kanjeng Nabi sekarang kembali memasuki kawasan hutan. Semuanya pun mulai ketakutan, khawatir tiba-tiba muncul hewan buas yang dapat memangsa mereka. Kanjeng Nabi sendiri tetap tenang dan tetap waspada.

Dari jarak yang tak jauh, tiba-tiba semak-semak bergerak-gerak. Semua rombongan berhenti. Mereka sama-sama menanti apakah yang di balik semak-semak itu. Beberapa detik kemudian terdengar auman macan. Semua sudah bersiap-siap meloncat ketika Kanjeng Nabi memerintahkan mereka untuk tetap pada posisi masing-masing.

“Jangan panik, jangan lari!” Perintah Kanjeng Nabi.

Dan benarlah macan itu keluar juga dari semak-semak. Namun, bukannya meloncat dan lalu menerkam rombongan, macan itu malah berjalan biasa saja menuju ke arah Kanjeng Nabi dengan menundukkan kepala.

Kanjeng Nabi turun dari untanya dan mengelus-elus kepada macan itu,

Kedatangan Kanjeng Nabi di Negeri Syam

SETELAH perjalanan selama sehari-hari, sampailah Kanjeng Nabi Muhammad beserta rombongan di Negeri Syam. Sebelum mereka sampai, Raja Negeri Syam telah mendengar berita kedatangan mereka. Segala hal telah dipersiapkan demi menyambut datangnya Kanjeng Nabi yang telah masyhur namanya sebagai seorang yang mulia. .

Maka, tatkala rombongan telah memasuki kota, penduduk setempat telah berjejer sepanjang jalan. Semua orang, laki-laki atau perempuan, muda atau tua, perawan maupun janda, sama-sama meninggalkan rumahnya demi melihat sosok Kanjeng Nabi. Semua yang melihat wajah Rasulullah, tak bisa tak terperangah melihat betapa rupawan dan kharismatik Kanjeng Nabi. Di sepanjang jalan masuk kota itu pula, orang-orang menabuh tetabuhan, bersorak-sorai, dan bersenandung dengan merdu.

Tak hanya manusia, makhluk lain juga ikut merayakan kedatangan Kanjeng Nabi. Malaikat-malaikat turun ke bumi membawa harum-haruman dari surga dan ditebarkan di antara kerumunan. Burung-burung yang berkicau dan daun-daun yang begesek satu sama lain, menciptakan harmoni bunyi alam.

Dewi Maysaroh Melapor kepada Dewi Khadijah

SETELAH sampai di Mekkah bersama rombongan yang lain, Dewi Maysaroh tidak bisa menahan diri untuk langsung menghadap Dewi Khadijah. Dia ingin segera menceritakan segala yang dia telah saksikan dan catat mengenai Kanjeng Nabi dalam perjalanan menuju dan kembali dari Negeri Syam.

“Sungguh Dewi Khadijah, telah banyak peristiwa menakjubkan yang kusaksikan dan tak bisa kutahan untuk kukabarkan kepadamu,” kata Dewi Maysaroh dengan sangat antusias.

“Ceritakanlah, ceritakan semuanya, Dewi Maysaroh,” sambut Dewi Khadijah tak kalah antusias.

Maka, diceritakanlah segala yang telah disaksikan oleh Dewi Maysaroh. Dari mulai bagaimana rombongan selalu terselamatkan dari marabahaya hingga awan-awan putih yang selalu menaungi perjalanan mereka. Dari mulai bagaimana Kanjeng Nabi menakhlukan dan berbicara dengan macan, hingga mengalahkan seekor naga raksasa. Tak lupa, Dewi Maysaroh juga menceritakan bagaimana orang-orang yang membuat masalah dengan Rasulullah akan balik terkena

Ratu Temas Memberikan Permintaan Lagi

RATU TEMAS bukannya tak melihat mukzijat Kanjeng Nabi yang begitu membuat takjub semua orang semalam. Dia telah melihatnya dengan mata telanjangnya. Tetapi, dia masih ingin mengetes Kanjeng Nabi. Maka, pergilah dia kembali menemui Kanjeng Nabi.

“Wahai, Muhammad, telah kusaksikan kau membelah bulan tadi malam. Tetapi, bolehkah kuminta hal lainnya?” tanya Ratu Temas yang tidak puas.

“Apa itu, Ratu Temas? Hanya dengan izin-Nya itu dapat terjadi,” ucap Kanjeng Nabi dengan tenang.

Ratu Temas kemudian mengambil sepotog daging yang dibalut kain kafan putih dari sebuah peti.

“Bisakah kau hidupan daging ini menjadi manusi?” tantang Ratu Temas.

“Allah lah Sang Pemberi Kehidupan,” jawab Kanjeng Nabi.

Lalu, turunlah Malaikat Jibril atas perintah Ghusti Allah membawa kendi berisi air banyu urip. Air itu kemudian

Sekali Lagi, Abu Jahal

SEKEMBALINYA ke istananya, Ratu Temas langsung memerintahkan kepada menterinya untuk mengumumkan kepada rakyat agar masuk Islam. Ratu Temas kemudian mengirimkan emas, intan, mutiar, dan sutra kepada Kanjeng Nabi sebagai bentuk penghormatan. Kiriman itu lalu dibawa oleh para prajurit menuju kediaman Kanjeng Nabi. Di pertengahan jalan, rombongan prajurit yang mengantarkan hadiah dari Ratu Temas dicegat oleh Abu Jahal. Semua barang dirampas tanpa menyisakan apa-apa. Para prajurit tidak bisa melawan karena Abu Jahal membawa banyak sekali pasukan dalam melancarkan aksinya.

Para prajurit akhirnya menemui Kanjeng Nabi dengan tangan hampa.

“Gusti, ampuni kami, kami tidak bisa melaksanakan perintah Ratu Temas untuk membawa hadiah untukmu,” ucap pemimpin rombongan.

“Ada apakah gerangan?” tanya Kanjeng Nabi dengan halus.

“Di perbatasan kota, kami dirampok oleh Abu Jahal dan pasukannya. Semua hadiah yang diperuntukan bagimu telah

Wafatnya Kanjeng Nabi

SETELAH perkara Sahabat Angkasa selesai, Kanjeng Nabi dan para sahabat melaksanakan sholat dzuhur. Setelah itu, Kanjeng Nabi beristirahat di rumahnya. Ketika tengah beristirahat itulah, Malaikat Jibril datang menemui Kanjeng Nabi.

“Wahai kekasih Allah, aku datang untuk memberitahumu bahwa kau akan kedatangan tamu. Tamu itu adalah Malaikat Izrofil, malaikat pencabut ruh. Dia diperintahkan untuk mencabut ruhmu, tetapi dia diperintahkan untuk meminta izin kepadamu terlebih dahulu,” ucar Malaikat Jibril.”

Kanjeng Nabi kemudian berdo'a kepada Ghusti Allah

“Ya Allah, Tuhan Semesta Alam, permudahlah diriku menghadapi sakaratu maut.”

Kanjeng Nabi lantas memanggil putera-puterinya untuk memberikan nasehat.

“Aku berpesan kepada kalian, terutama kepada puteri-puteriku, patuhlah kepada suamimu,” ucap Kanjeng Nabi.

Semua yang hadir di sisi Kanjeng Nabi tak kuasa lagi menahan air mata.

Bhâbhârâ Kanjeng Nabbhi

SAAMPONNA ampon langkong sangang bulân kabhubhudhânnèpon Dèwi Amina. Bhâbhâr mangkèn dâri kandungan Dèwi Amina sang pottra sè ampon ètantowaghi jhâ' kakasè sè sanget èyasè'è mongghu Sang Robbul Alam Sè Maha Soccè. Sobung sè ngèrèng coma malaèkat sè arampaè taḍâ' sèttonga manossa sè ngaonèngè. Baḍâ sè abhâkta talam sè èssèna aèng zânzâm èsèramè èkettèssaghi ḍâ' sakobhengnga, bâḍâ sè ngèbâ talam èyattas bâḍâ kaèn sottra bârna bhiru ghânèka kabbhi dâri sowarghâ.

Malaèkat Ridwan aḍhâbu èseddhi'na Dèwi Amina nojjhu ḍâ' bhâji' moljâ bhâji' Kanjeng Nabbhi, “Dhuh Ghustè sarè'at nabbhi sabellunna, ka'ḍinto èghusot èghântè sarè'atta ajunan, dhinèng sarè'atta ajunan samporna èyangghuy kantos tèbhâ bâkto panammat èngghi ka'ḍinto dhina kèyamat”.

Malaèkat Jâbrâ'il ngabbher neng bâng-abâng aḍhâbu jhughân ḍâ' manossa è dhunnya, “Anota bâ'na kabbhi sapa manossa ḍâ' aghâmana Rasulullah sè bhâkal kasèyar sakejjhâ' âgghi'.”

Ngèḍing pasèra sètan attas ḍhâbuna malaèkat Jâbrâ'il ghâpanèka ètotop rapet kopèngnga sopaja'a ta' ngèḍing sowarana Malaèkat Jâbrâ'il sè aḍhâbu ngèngèngè

bhâbhârèpon Rasulullah ðâ' dhunnya abhâkta aghâma sè samporna.

Samangkèn samè onèng sadhâjâ jhâ' mangkèn Ɖèwi Amina ampon abhâbhârrâghi pottra bânnya' sè èntar, dhinèng ði'-majhâði'èpon samè nyèyom astaèpon kanjeng Nabbhi, nyèyom pèpèèpon jhughân ka'into samè ajhuluwâghi astaèpon terro ngembhâna.

Mangkèn aghungnga èngghi ka'ðinto Kè Abdul Mutolib nampanè kompyya kaangghuy èyembhân, èyembhân Kanjeng Nabbhi eghibâ ngèn-ngangèn ka seddhi'na masjid, anè masjiddhâ ka'into asèbhâ mongghu kanjeng nabbhi, dhinèng ghedðhunga polè bhâbhâtorra asèbhâ sadhâjâ pas abâli asal, ghetton kasambhu' Kè Abdul Mutolib.

“Aih ma' mara rèya iyâ , aðu ðâ' râmna têngkana tang kompy rèya ma' pas asèbhâ kanthâ rèya masjiddhâ ka bâ'na cong...cong.”

Kanurbhuwâdhân

KACATOR ɖi'- majhâḍhi'na Kanjeng Nabbhi bâ' jhubâ', dhingkol, ta' nangalè, ghyiâ', ta' mèrèng polè ghânèka sadhâjâ entara ḍâ' Ḍèwi Amina ngongnganga kanjeng Nabbhi. Saamponna napa' ḍâ' Ḍèwi Amina pas ḍâpa' è seddhi'na kanjeng Nabbhi aghânḍhu' karep ɖi'-majhâḍhi' sè kacator ngembhâna Kanjeng Nabbhi, ghun ghâpanèka nèyatta ma' lajhunè, ma' pas sè dhingkol samporna pajhâlânna, sè ta' nangalè pas nangalè, sè ta' mèrèng pas mèrèng, sè ghyiâ' pas loros polè ghuluna.

Amarghâ Kanjeng Nabbhi katoronan para Nabbhi-Nabbhi sabellunnèpon, dhinèng sowaraèpon Nabbhi Ḍâud sè tennè katoronan ḍâ' Kanjeng Nabbhi, dhinèng sampornana salèrana Nabbhi Yusuf jhughân toron ḍâ' Kanjeng Nabbhi, karamatta Nabbhi Sulaiman jhughân toron jhughân ḍâ' Kanjeng Nabbhi, kasèhatanna Nabbhi Ismail ta' sèsèp toron jhughân ḍâ' Kanjeng Nabbhi, polè kajhumennenganna Nabbhi Adam tor Nabbhi Ibrahim jhughân toron ḍâ' Kanjeng Nabbhi, kamustajhâbhânna Nabbhi Musa tor Nabbhi Harun sareng Nabbhi Ishak jhughân ètoronnaghi ḍâ' Kanjeng Nabbhi, jhughân kasabbhârânna Nabbhi Ayyub toron jhughân ḍâ' Kanjeng Nabbhi.

Abu Jâhâl Êcampolèyaghi

È ÐÂLEM rombongan dhâghâng panèka bâḍâ sèttong asmaèpon Abu Bakar. Aḍhâbu Abu Bakar, “Mara satèya palèng nyaman Muhammad jârèya sabâ’ èyaḍâ’ jârèya ana’ yatèm sè sanget èyasè’è Sang Robbul Alam”.

“Pya..apa bhâi ra Abu Bakar ajârèya nè-mabânnè jhâ’ jârèya ghi kana’ bâu tongngo ma’ pas soro neng aḍâ’ iyâ kasasar ḍâgghi’ jhâ’ ta’ tao jhâlân!”

Ḍâri salastarèna ngoca’ sè sapanèka Abu Jâhâl mo-temmo ontana abhâludhus buru ta’ ron-karon tagher napa’ ka alas, serrèna ta’ latèn Abu Jâhâl pas ètandhu’ onta katompa’anna panèka, lajhu abhedḍhâl nongghâjât Abu Jâhâl ghâgghâr Abu Jâhâl ḍâri pa-kapana ontana. Kadhiyâ onta ghilâ ator-bhentor nyontor napa’a bhâi onta ghânèka ènyek-lènyek napa sè bâḍâ èyaḍâ’âna tamaso’ jhughân Abu Jâhâl ètor-bhentor sareng onta ghâpanèka.

“Ella ella Okep ajârèya bhâi sabâ’ èyaḍâ’!” oca’na sala sèttong angguta rombongan. Okep dhâddhi sè ḍâ’-aḍâ’, ta’ sabâtara abidḍhâ parjhâlânan onta sè ètompa’ Okep ka’ḍinto meddhek pas yom-nyèyom tana, lajhu pas bâḍâ ghâungnga macan. Abhâludhus onta katompa’anna Okep ghâbâl ator-bhentor onta sè laèn andhâddhiyâgghi kakacowan.

Nyèngla onghu macan ghâpanèka maso' dâ' tengnga
alas rajâ polè. Akompol polè ghâng-dhâghâng panèka
nerrossaghi parjhâlânan. []

Èyambâ' Naghâ

È PARJHÂLÂNAN Kanjeng Nabbhi èpangghi'i sareng sèttong olar lorèk otabâ kennèng koca'aghi naghâ.

“Dhu Ghustè abdhi ðhâlem ampon ðutaon kajhâlânan ngèðing ngèngèngè ajunan, nangèng bhuru samangkèn sè tapangghi ongghu.”

Terros ajhâlân Kanjeng Nabbhi asareng rombongan lajhu mangghi'i naghâ sè atotor sapanèka ðâ' Kanjeng Nabbhi.

Sowarana kadhiyâ ghuntor anganga lèbârra anglèbâdhi ghunong dhing aderrap kalowar apoy ðâri colo'na, sapanèka olar naghâ sè atapa kabâðâ'âanna. Cèthakka alè'lè' ka jukajuwân sè rajâ, bunto'na ngalèllèt ka tana.

Èsandherri olar panèka asareng Kanjeng Nabbhi, èteggghu' lajhu èbhântèngaghi naghâ panèka sè ampon ngalangè parjhâlânan. Abhâlikser olar ghâpanèka lo'-molo' rajâna ta' panangghungan ghâmpang kaangghuy Kanjeng Nabbhi sè aghebbhâs.

Pamatèna nèka akèmpo' tènghina kadhiyâ saparona ghunong. Ta' pangngghungan ongghu rajâna.

Ènalèka ampon mèbher sokmana naghâ panèka lajhu ðâtèng mano' ðângðâng potè sareng ca-kancana. Co-nyocco'è

dhâhingnga naghâ panèka cè' sèkatta panyolpè'na tor tajhem panyocorra kolènnès ðhâk sakalè kolè' ðâri patèna ngahâ panèka.

Ècolpè'-colpè' èkakan èkarobhudhi ðhâhingnga naghâ panèka kantos akarè tolang bisaos ðâri naghâ panèka. []

Ḍâpa'na Salam Nabbhi Isa

SALASTARÈNA panèka rombongan nerrossaghi parjhâlânan ḍâpa' ka sèttong somor, anangèng somor ghâpanèka kerrèng taḍâ' aèngnga. Lajhu alèngghi Kanjeng Nabbhi è seddhi'na somor panèka ḍhâk sakala somor sè kerrèng otabâ matè panèka nyombher polè aèngnga kantos bisa ècello' aèngnga èbhâḍhi ènom ḍâ' rombongan dhâghâng.

Imam Sahèr sè ngoladhi Kanjeng Nabbhi aolok salam. Amarghâ cè' palasdhâna Kanjeng Nabbhi ka'ḍinto asonar polè ka'emma'a bisaos sè ajhâlân pastè èpajungè onḍem sè potè.

“Ghustè ka'ḍimma'a ajunan tor pasèra asmaèpon ajunan??”

“Èngghi ḍhân kaulâ adhâghâng ka manca, asma dhân kaulâ Muhammad bin Abdullah.”

“Aḍḍhu lerres ongghu, ajunan ollè salam ḍâri Nabbhi Isa, Ghustè.”

“Dhân kaulâ sareng Nabbhi Isa kacè'na jhâu akacè' lèmaratosan taon.”

“Èngghi abdhina ka'ḍinto santrèna Nabbhi Isa Ghustè sè kaparèng omor sè lanjhang.”

“Ngèrèng Ghustè noro’ abdhina sakalè sareng rombonganèpon.”

Saḍâpa’na ḍâ’ masjidhdâ Imam Sahèr panèka Kanjeng Nabbhi sareng rombongananna èyomessè onggghu èsoghuwi ḍhâ’ârân tor tambul sè man-nyaman ghâpanèka sadhâjâ kaangghuy ngormat Kanjeng Nabbhi.

Mèlana ampon lastarè sè aḍhâ’âr Kanjeng Nabbhi sareng rombongannèpon. Ka’ḍinto ampon taghâris mongghu Imam Sahèr, lastarè maḍâpa’ salammèpon Nabbhi Isa sareng lastarè ngaladhinè Kanjeng Nabbhi lajhu sèdhâ pasèra Imam Sahèr.

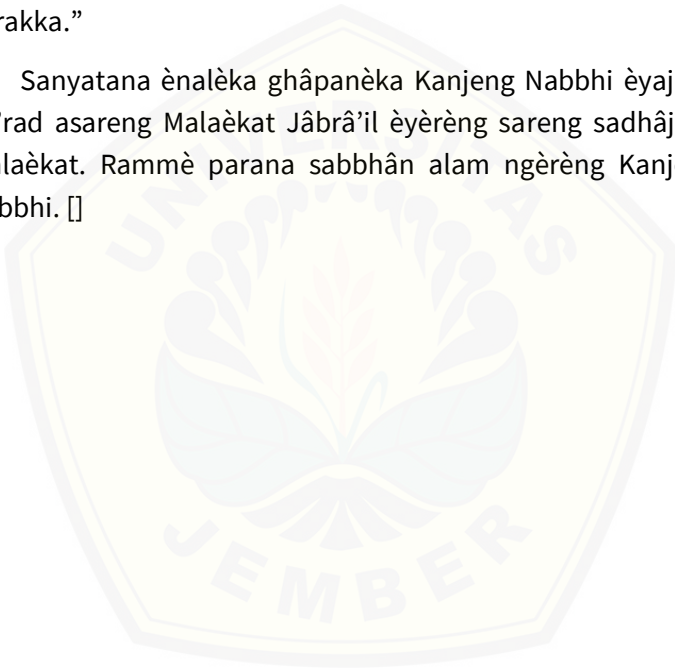
Kanjeng Nabbhi sareng para angguta rombongannèpon samè malastarè pangobhurânnèpon kantos petpet.

Apamèt samangkèn Kanjeng Nabbhi sareng rombongannèpon ḍâ’ rèng-orèng sè bâḍâ tor akalongghuwân asareng Imam Sahèr. Nerrossaghi parjhâlânan bhâlâkana. []

Maisara ka'ḍinto salanjhângna noro' rombongan dhâghâng ka naghârâ Syam.

“Ka'ḍinto Ḍewi sè abdhina cathet taḍâ' sè cèccèra sakonè'a saos kajhâbhâ sèttong ènalèka ghâpanèka Muhammad èlang ta' onèng ka'imma salèrana, angèng Ḍewi ènalèkana maèlang ghânèka lajhu Muhammad ka'into cè' pèrakka.”

Sanyatana ènalèka ghâpanèka Kanjeng Nabbhi èyajhâk mi'rad asareng Malaèkat Jâbrâ'il èyèrèng sareng sadhâjâna malaèkat. Rammè parana sabbhân alam ngèrèng Kanjeng Nabbhi. []

Ajhâjhâr Ajhihir sareng Dèwi Hatija

KACARÈTA polè kanjeng Nabbhi ampon tandhuk è karatonna Sultan Hawali. Sè ngambâ' ampon kalabân salèra sè ghumbhirâ, sabellunna toron dâri jhârâna èkèttèsè aèng mabâr sè ro'om seggher parana. Otamana mattowaèpon ngatorè Kanjeng Nabbhi toron dâri katètèyanna, èyambâ' asreng kain kangghy dhindhâghân dâri sottra salanjhângnga ngghân kowadè.

Ètonton Kanjeng Nabbhi asarèng mattowaèpon alomampa dâ' kowadè sè pon ngantos Dèwi Hatija anglèbâdhi labun sottra, èyèrèngnga labun sottra ghâpanèka sadhâjâ onjhângan ghântèng rebbhu' terro ngoladhâna Kanjeng Nabbhi sè sanget parjhughâna.

Èyatorè alèngghi è korsè, Dèwi Hatija mèsèm rato macellep atè, jhujhuk acanthèl asta Dèwi Hatija dâ' astaèpon Kanjeng Nabbhi sè kaḍuwâ sè parèbhâsanna kadhiyâ cangkèr bân lèpè'na athok akor ongghu. Sè ngèrèng para parnyaè ngatorè komantan ḍuwâ' alèngghi, dhinèng Dèwi Hatijâ alèngghi è kacèrra. Ajhâjhâr ajhihir ongghu katotta' ontong pojhur.

Bidâddâri ampon napa' ngatorè laladhinan dâ' komantanna, kasambhu' sadhâjâ sè rabu, ta'tao ampon sè bhâkal èkabu-ḍhâbu. La-mala bâḍâ sè arènḍhiyân ma' cè' bhâghussâ ca'na, ghântèng raddhin komantanna tagher pot-malopot ka kabâḍân karatonna sè èyèyasè sottra emmas ènten biduri mottyara.

Kabâḍâ'âna nalèka ghâpanèka è karaton samporna ongghu kaparèng sonarra Ilahi parandhâna.

Kantos Sang Robbul Alam aparèng ḍhâḍhâbun mongghu sadhâjâ malaèkat "Hè Ridwân sè ajâgâ sowarghâ ta' cèccèr bâ'na Malik sè ajâgâ naraka, satèya tang Kakasè Sè Otama Muhammad Rasulullah aparkabinan bân Sitti Hatija bukka' ḍâḍḍâr palèbâr labângnga sowarghâ èntep parapet labângnga naraka jârèya!"

Èstona Yuswa

KOMANTAN anyar sapanèka saamponna ollè pa' polo sèttong arè, Kanjeng Nabbhi bhâḍhi ngojhungana nyabisa ḍâ' ramana Rato Arab èngghi ka'ḍinto Kè Abu Tholib. Dhinèng Sitti Hatija ngastanè jhâmpa, saè Kanjeng Nabbhi ngatètènè jhârânnèpon. Para ommat samè ngèrèng kalowarra komantan anyar panèka tatabbhuwân jhughân ngèrèng pamèyossa Kanjeng Nabbhi asareng Dèwi Hatija, kantos tanḍhuk è Arab è dhâlemma Kè Abu Tholib. Bhuru tanḍhuk èsoghuwi ḍhâḍhâ'ârân, amarghâ ampon tanḍhuk sadhâjâ sè ngèrèng jhughân bhuhbâr ḍâ' compo'èpon bâng-sèbâng.

Ènalèka akomantan yuswâèpon Kanjeng Nabbhi saghâmè' taon, dhinèng Sitti Hatija nalèkana sapanèka yuswâèpon bâḍâ'ân sè ngoca' pa' lèkor taonan, anangèng sanyatana nalèkana ghâpanèka yuswâèpon pa' polo taonan.

Mator sèttong panḍita,"Ongghuna Sitti Hatija nèko omorra pa' polo taon amarghâ lambâ' tao rassana kasmaran ḍâ' ramana Kanjeng Nabbhi èngghi nèko Radhin Abdullah sakèngan ta' kacapo', anangèng tettep ngarep ḍâ' Nurrâ manossa sè otama. Anyo'on ngèmmès ḍâ' Sang Robbul Alam tettep addreng anyo'on Nurra Rasulullah parnyo'onanna mon ta' tekka ḍâ' ramana mandher tekka'a ḍâ' ron-toronna".

Èbulâng Al-Qur'an tor Solat

TORON Malaèkat Jâbrâ'il, moroka Qur'an dâ' Kanjeng Nabbhi. Nyambhâdhânè Kanjeng Nabbhi attas panèka bhuru moroka sahorop saos Kanjeng Nabbhi negghu dâ' kalèmbângnga Jâbrâ'il sampè' èperkes panèka ghumighil panas bhâdhânnèpon kalengnger ta' ènga'è orèng Kanjeng Nabbhi.

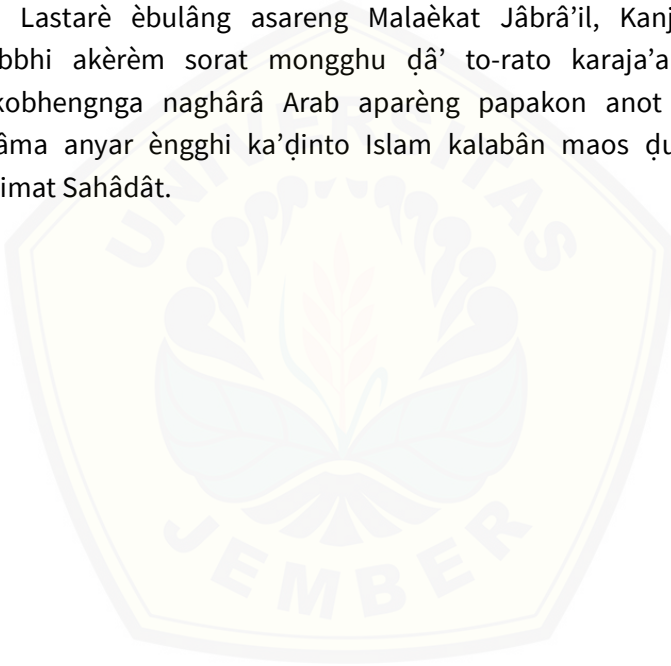
Saamponna ènga' Kanjeng Nabbhi lajhu maos Al-Qur'an sè èbulâng Jâbrâ'il, manès lemma' ongghu ongellèpon dâghâ aèng sè aghili aaros santa' dhâddhi lèrè, mèrèng sadhâjâna alam kasambu' dâ' ongellèpon Al-Qur'an sè èmaos Kanjeng Nabbhi.

Salastarèna ghâpanèka Kanjeng Nabbhi asareng Malaèkat Jâbrâ'il èbulâng asolat, dhinèng Malaèkat Jâbrâ'il mènangka imammèpon. Èsèrènnaghi dâ' sadhâjâna mahlok manossa sareng ejjin anot dâ' aghâma nèka.

Salastarèna ghâpanèka Kanjeng Nabbhi ngatorè parnyo'onan. Anyo'on rama, èbhu tor embaèpon sè ngala' ana' Kanjeng Nabbhi sè ampon sèdhâ pakon paodì' polè. Èkabbhul ongghu parnyo'onan Kanjeng Nabbhi panèka kalabân Sang Robbul Alam, sadhâjâna èbulâng maos ðuwâ' kalimat Sahâdât.

Lastarè maos Sahadât sadhâjâna sèdhâ polè. Dhinèng la'junnèpon ramana èyallè dâ' Arab apolong asareng la'junnèpon embana jhughân tettep è Arab, anangèng èbhuna Sitti Amina èyallè dâ' Madina amarghâ lagghu Kanjeng Nabbhi bhâdhi akalongghuwân è Madina nyopprè semma' èkapolong nalèkana akosar.

Lastarè èbulâng asareng Malaèkat Jâbrâ'il, Kanjeng Nabbhi akèrèm sorat mongghu dâ' to-rato karaja'an è sakobhengnga naghârâ Arab aparèng papakon anot dâ' ghâma anyar èngghi ka'dinto Islam kalabân maos ðuwâ' kalimat Sahâdât.

ghâma samporna, ghama sè manabi anot maso' sowargha
manabi langgar maso' naraka.

Ta' poron polè sè nalèyana manjhângan panèka Karsa.
Noro' buntè' Kanjeng Nabbhi pangaterrona terro èbulânga
aghama sareng Kanjeng Nabbhi. Anyo'on ongghu Karsa dâ'
Kanjeng Nabbhi.

Kanjeng Nabbhi aburuk ðuwâ' kalimat Sahadât dâ' Karsa
nyekka'è aghâma samporna dâ' Karsa.

Dhâghing Dhâddhi Parabân

SAAMPONNA kadhâddhiyân ongghu bulân sè toghel ka'ḍinto. Ropana rato Tèmas ghi' nemmo bhâi sè èpènta'a ḍâ' Kanjeng Nabbhi.

Rato Tèmas ngala' petthè è ḍâlemma aèssè sakerra' dhâghing sè èyolessè asareng labun sè potè.

Mator ḍâ' Kanjeng Nabbhi, "Anèka polè Ghustè bhâ' bisa'a ka'ḍinto oḍi' dhâddhi sèttong manossa?"

Jhujhuk toron ḍâri langgè Malaèkat Jâbrâ'il abhâkta bhânyo orèp sè èbâḍḍhâi ghellâs ḍâri emmas. Lajhu Kanjeng Nabbhi nampanè bhânyo orèp panèka jhujhuk èsèrammaghi ḍâ' sakerra' dhâghing panèka. Ongghunna ampon kasokanna Sang Robbul Alam, dhâghing panèka ḍhâk sakal dhâddhi sèttong parabân sè cè' raddhinna.

Lajhu asèbhâ ḍâ' Kanjeng Nabbhi, "Ḍuh ajunan kakasè Sang Robbul Alam sè otama Ghustè, ajunan kapakon molang aghâma, aghâma sè ka'ḍimma manabi anot maso' sowarghâ sè ta' anot maso' naraka Ghustè"

Nyaksènè sapanèka Abu Jâhâl adârunggong, "Siah...ma' Muhammad jârèya èḍimma paghurunna ma' pas tang ana' kabbhi anot, pya kalèr Tèmas jârèya kennèng kèya ella bi'

paccowan pangara dâlem soratta, jhâ' manabi ta' anot bhâkal èpor perrangana. Tolos ongghu kaom Samot sakejjhâ' egghi' ancora.

Kanjeng Nabbhi asareng sahâbhâd tor panjuriddhâ, mangkat madhigâ' dâ' kennengan bârâ'na Mekka. Dâ' engghunna kaom Samut maddheggâ kottha. Kanjeng Nabbhi èyapè' Abu Supyan tor Sayyidina Abbâs è kangan kacèrra. Malaèkat jhughânan toron ngatètènè ghâjhâ aropa orèng Arab sadhâjâ. Samakta sadhâjâ ngancora kaom Samut sè ta' ghellem anota dâ' ghâma Kanjeng Nabbhi sè samporna.

Sadâpa'na dâ' engghunna papèrrangan, Kanjeng Nabbhi tor para panjuriddhâ èsoghu sareng lor-pèlor panassa kaom Samut dâri dâlem bhumè. Anangèng tađâ' sakonè' nyaman keđđi'. Bhâlâ sardâduna Kanjeng Nabbhi ngamok kadhiyâ bhântèng taocol dâri tongarra nyodhuk nyontor pa-ponapa èyađâ'na. Kaom Samut samè car-kalacèr kadhiyâ kalèng èyobbhâr lèbunna. Anangèng ta' èpakarè sèttonga lalakè'na kaom Samut panèka èpamosna sèrna è alam dhunnya. Mennang kalabân kabhunga'an abhillâi ghâmana Sang Robbul Alam bhâlâ sardâduna Kanjeng Nabbhi. Takbir ngèrèng nojjhu tandhuggâ dâ' Mekka.

Na' Potoèpon Kanjeng Nabbhi

SAMANGKÈN Kanjeng Nabbhi kakowadhâna angghân lèma bellâs rajièpon. Dhinèng pottraèpon Kanjeng Nabbhi sè lalakè' panèka tatello' asmaèpon Sayyidina Qasim, Ibrahim tor Abdullah. Dhinèng pottrèna èngghi ka'ḍinto Siti Zaè nab, Ruqiya, Asiya tor Siti Fatima sè talèbât karaddhinanna. Raddhinna taḍâ' bhânḍhingnga kantos sadhunnya ḍâri sakèng raddhinna. Dhinèng pottrè sadhâjâna kantos sè kapèng pètto' èngghi ka'ḍinto Siti Fatima ka'ḍinto meddhâl ḍâri rahèmmèpon Ḍèwi Hatija. Dhinèng sadhâjâ pottraèpon èngghi ka'ḍinto Sayyidina Qasim tor Abdullah meddhâl jhughân ḍâri Ḍèwi Hatija, kajhâbhâna Sayyidina Ibrahim ḍâri laèn èbhu èngghi ka'ḍinto ḍâri Siti Mariya. Ḍèwi Zainab araka asareng Abdul Asi. Dhinèng Ḍèwi Ruqiya ka'ḍinto rajina Sayyidina Osman. Dhinèng Ḍèwi Asiya panèka rajièpon Sayyidina Osman ènalèkana embhukkèpon Ḍèwi Ruqiya sèdhâ. Dhinèng Ḍèwi Fatima ka'ḍinto rajièpon ḍâri Sayyidina Ali. Saka'ḍinto jhânkeppèpon carètana kalowargana Sang Kakasè Sè Otama ḍâri Sang Robbul Alam Kanjeng Nabbhi Muhammad Sallallahu Alaihi Wasallam.

Dhinèng ḍâri Ḍèwi Fatima asareng Sayyidina Ali, Kanjeng Nabbhi ngaghungè bâjâ ḍuwâ' èngghi ka'ḍinto Sayyid Hasan tor Sayyid Husèn.

Kalongghuwâna Sayyid Husèn ka'ḍinto è bârâ'na Mekka,
dhinèng Sayyid Hasan è tèmorra Mekka.

Campona Sayyidina Ali sareng Dèwi Fatima

KACATOR Dèwi Fatima sabellunna anèka. Rato-rato kalabân sabânnya'na emmas salaka sè alamara. Anangèng Dèwi Fatima ta' kasokan sakonè'a. Salèrana kasokan dâ' orèng sè alim, sè kèngèng maos Qur'an asareng ma'nana ta' langkong dâri satengnga ejjhâm.

Kaangghuy nekkane sè sapanèka Kanjeng Nabbhi makompol sadhâjâ sahabhâddhâ sè lim-alim. Èpakon maos Qur'an ntakalana ampon dâpa' bâkto sè ètantowaghi sadhâjâna ghi' ta' totok sè maos kajhâbhâna sèttong sè totok èngghi ka'dinto Sayyidina Ali, maos tor negghessè sakalè.

Anangèng aḍhâbu Dèwi Fatima, “Bhunten rama kaulâ ta' enḍâ' amarghâ Sayyidina Ali ka'dinto korang saè ropana tor talèbât mèsken kabâdâ'âna”.

“Ella jhâ' mara jârèya bhing, jârèya ella paparèng dâri Sang Robbul alam ta' kèngèng nola' bâ'na bhing” sangghemmanna Kanjeng Nabbhi”.

Rabu Malaèkat Jâbrâ'il lajhu ngandhika, ”Ghânèka ampon jhuḍhu pastèna”.

Malaèkat sè abhâkta emmas ènten atalam emmas ðâri sowarghâ ghânèka bân-ghibâna. Ka'ðinto mènangka lalamaranna Sayyidina Ali.

“Ampon kèbâ polè ðâ' sowarghâ sadhâjâ ghâpanèka, ampon èyambâ'â è sowarghâ bisaos sadhâjâna panèka”, ðhâbuna ðèwi Fatima. Èkèbâ polè lajhu lalamaran panèka asareng malaèkat.

Ngandhika Sang Robbul Alam, “Mara Jâbrâ'il panèka satèya Ali bi' Fatima jârèya, bâ'na Mika'il sè dhâddhi pangolona”.

Lajhu èpanèka è lagngè'. Salastarèna èkarasmèyaghi, akomantan Sayyidina Ali asareng ðèwi Fatima. Malaèkat toron ðâ' bhumè aparèng onèng jhâ' ampon sè kaðuwâ èpanèka. Komantan toron ðâ' bhumè èkomantanè èbhumè sèyang kalabân malem.

Tambhâ Dhâlima Potè

È SÈTTONG bâkto Sayyidina Ali ètangko panyakè' sanget. "Aḍḍhu Lè' Emmas kadhinapè nèko Lè' Emmas ma' sajân arè sajân sara romasana bulâ, maḍḍhâ nyarèyaghi tambhâ polè bulâ Lè' Emmas!"

"Aḍḍhu Ka' Emmas tambhâ ponapa polè, jhâ' sadhâjâ tambhâ ampon tapak èyoddhi anangèng ta' nangko Ka' Emmas"

"Mon nga' nèko salanjhângnga angò' matèya bhâi bulâ Lè' Emmas! Angò' matèya Lè' Emmas!"

Sajân arè sajân ta' bisa aghuli sè asa-ghessa'a jhughân sara. Ènalèkana sapanèka bâḍâ sè adhudhuwân jhâ' Sayyidina Ali ka'ḍinto bhâkal bârâs songkanna manabi ajhâmo dhâlima potè.

Ètorodhi ongghu dhudhuwân panèka, Ḍèwi Fatima mangkat nyarè dhâlima potè sè èsarè panèka. Salèrana alènglèng lalas ta' sèsèp paddhuna sèttong engghun ta' èlèbâdhâna. Ta' nemmo arè mangkèn, arè lagghuna nyarè polè.

Sampè' èsèttong arè tapangghi sareng bhungkana dhâlima potè panèka, coma' ghun abuwâ sèttong tor ka'dinto aropa tamennanna sèttong orèng seppo.

“Duh orèng seppo ponapa dhâlima potè ka'dinto kaaghunganna panjhenengan??”

“Èngghi dhin Aju, aponapa èngghi???”

“Dhân kaulâ terro anyo'ona buwâ panèka, amarghâ raka dhân kaulâ songkan sanget tor tambhâna èngghi ka'dinto buwâna dhâlima potè panèka”.

“Saporana dhin Aju ka'dinto taḍâ' kabellina, kèngèng èbhâkta anangèng bâḍâ rop-oropanna!”

Dèwi Fatima palèman kalabân lessu, lajhu aparèng onèng sè sapanèka ḍâ' rakana Sayyidina Ali.

“Mon kadhi ghânèko tolos bulâ sè ta' bârâs duh Lè' Emmas, masè tolos bulâ sè matèya Lè' Emmas mon ta' atambhâ buwâna dhâlima potè ghânèko.”

“Èngghi kadhiponapa Ka' Emmas lakar ampon sapanèka!”

“Ca'na dhika pon Lè' Emmas pola ghânèko lantaran bârâssa bulâ ḍâri sakè' nèko!”

Dèwi Fatima samangkèn nyabis ḍâ' dhâlemma ramaèpon èngghi ka'dinto Kanjeng Nabbhi.

“Iyâ ella bhing toro' apa oca'na sè lakè', ella jhâ' ngalang ḍâ' oca'na sè lakè'!” , sapanèka Kanjeng Nabbhi ngadhika,

Salastarèna mèreng andhikaèpon Kanjeng Nabbhi, Ɖèwi Fatima mangkat Ɖâ' dhâlemma orèng seppon panèka.

“Orèng seppo èngghi tolos kaulâ sè ngala'a buwâna dhâlîma potè sènèka”.

“Èngghi pon dhin Aju, la'-kala' ampon sakèng jhâ' loppa rop-oropan.”

Sarat panèka èsangghubhi sareng Ɖèwi Fatima dhâlîma potè èyorop asareng jhâsaddhâ. Passra ampon Ɖèwi Fatima attas panèka.

Palèman Ɖèwi Fatima Ɖâ' dhâlemma. Jhujhuk aparèng dhâ'âr dhâlîma potè panèka Ɖâ' rakana, dhâk sakala bârâs pasèra Sayyidina Ali.

Ɖâri ghâpanèka hèran Ɖèwi Fatima attas kadhâddhiyân panèka. Sayyidina Ali lajhu ajhârbhâ'âghi èstona kadhâddhiyân panèka.

“Lè' Emmas taowa dhika sapa orèng seppo rowa, ghârowâ bulâ sè asalèn ropa Ɖâ' orèng towa rowa!”

Gu'-onggu'ân mangkèn Ɖèwi Fatima sambî mèsèm ngartè Ɖâ' ponapa maksoddhâ Sayyidina Ali panèka.

Orèng Alasan

KACARÈTA Kanjeng Nabbhi sè bâḍâ è Mekka yuswaèpon ampon saèkèt tello' taon. Èyuswaèpon sè sanèka bhâkal ngallè ḍâ' Madina. Sabâb ponapa ngallè ḍâ' Madina, asabâb èka'issa' ghi' nyembhâ bârhâla sadhâjâna. Dhinèng Madina panèka mongghing bârâ' ḍâjâna Mekka parjhâlânan satengnga bulân ra-kèrana.

Satanḍhuggâ è Madina Kanjeng Nabbhi molang aghama Islam. Anangèng è Madina ka'ḍinto pangrajâ-pangrajâna ta'senneng ḍâ' bulangan panèka, sampè' èsèttong bâkto amarghâ acagghik ta' rè-marè lajhu èperrangè sareng Sayyidina Ali èpatè'è sadhâjâ sè ta' anot panèka akarè bhâlâ binè'na bi' ta-artana. Bhâlâ binè'na dhâddhi ranḍhâ lajhu ḍâteng ḍâ' para sahabhât ngatorè abâ'na bhâkal anot. Dhunnyana èkala' kantos Islam dhigdhâjâ jhâjâ è naghârâ Madina.

È sèttong arè ḍâteng orèng alasan bânnya'na ennem atos orèng, anota ḍâ' aghâma.

“Atanya'a kaulâ mangkèn, ponapa kaulâ sè aghâbâyân pètenna, ca'na terro ka sèttong orèng alasan ghânèka sè aghâbâyân tokar. Bhunten kaulâ ta' tako' ka malaèkat, kaulâ

ta' bângal ka naraka bân ta' terro maso'a sowarghâ!"
Sayyidina Ali mator.

"Ampon Li dhina toro'aghi ampon orèng alasan ghânèko", Kanjeng Nabbhi nyangghemmè.

Jhughân ðugghâ mator orèng alasan panèka,"Èngghi lakar kaulâ nèka la'nat orèng bellèng polè!".

Mèsem Kanjeng Nabbhi attas partèngkan panèka,"Li taowa dhika ghânèko wâllina Allah!"

"Aponapa tanḍhâna Ghustè?"

Pas marèksanè tong-sèttong orèng alasan ghânèka.

"Èngghi kaulâ nèka senneng ka pètèna, pètèna ghânèka aropa ana' binè bân kakanan kaulâ nèka lèmpa, atè bân bhâbhâthang. Bhâbhâthâng nèka aropa dhunnya".

Kanjeng Nabbhi ngandhikanè Sayyidina Ali jhâ' ghânèka lakar lerres sadhâjâna.

Mator samangkèn Yahudi panèka, "Dhân kaulâ ta' poron ka sowarghâ, ta' bângal ka sowarghâ, angèng bhunten Sang Robbul Alam ta' kaniyâjâ ḍâ' dhân kaulâ, bhunten dhân kaulâ jhughân ta' tao' ḍâ' malaèkat karna malaèkat manabi dhân kaulâ alako dhusa bân sala ta' nyèksa dhân kaulâ"

Samangkèn orèng alasan ka'ḍinto bhâkal atanya bhâb sè sabellâs ḍâ' Kanjeng Nabbhi. Atorra bhâḍhi anot sè ennem atos manabi Kanjeng Nabbhi kèngèng ajhârbhâ'âghi kalabân na'na' bhâb sabellâs ka'ḍinto.

Bhellis La'nat

SAMANGKÈN Bhellis La'nat matana lat-mancellat. Dhinèng robâna pettong lembâr jânggu'na, tong-sèttongnga marabhut jânggu'na cèlèng.

Bhellis La'nat panèka nojjhu dâ' dhâlemma Kanjeng Nabbhi, aolok salam sambî aḍhâkḍhâk labângnga.

“Pasèra ghârowa sè mènta bukka'na labâng Ghustè?”, ca'èpon Sayyidina Ali.

Sambî mèsèm Kanjeng Nabbhi ngandhika,”Ghânèko bhellis la'nat Li!”.

Ngaghâ' kalabân peḍḍangnga Sayyidina Ali nojjhu dâ' bâng-labâng. Anangèng èpasènga' kaadâ' asareng Kanjeng Nabbhi jhâ' Bhellis La'nat panèka ta' kèra matè sanaossa èpeddânga kadhinapa.

Sayyidina Ali mokka' labâng. Bhender ongghu Bhellis La'nat jhujhuk maso' ngadhep dâ' Kanjeng Nabbhi.

“Kaulâ nèka terro katemmowa ka Sang Robbul Alam!”, ca'èpon Bhellis La'nat dâ' Kanjeng Nabbhi.

“Bâ'na rèya nyè-ngènyè ka sèngko' mon kantha jârèya!”, ngandhika Kanjeng Nabbhi.

“Kaulâ nèka palèng senneng ka sè ta’ senneng azâkat, polè senneng ka bhârâng ribâ, napapolè mon ngèding adân ètopowè kopèng dukalajâ buru sakellar-kellar karna kapanasan, mon bâḍâ orèng asambhâjâng kaulâ bhâdhân rassana tormo’ sakabbhinna, mon nangalè orèng powasa romasana perro’ kalabân èso nèko kotthong, mèlana kaulâ aterraghi samngkèn ḍâ’ Sang Robbul Alam.”

“Nèka polè senneng ka orèng sè azina, senneng ka orèng sè ampo apèsowan, polè cè’ sennengnga ka orèng sè segghut aghâbây pètna dhu-ngaddhu sè ta’ beccè’ ghârowa, mon bâḍâ orèng atokar kaulâ èyeddhi’enna to’-koto’ nas-manasè ghârowa”

“Mon bâḍâ orèng lèbur nebbhâk ghârowa kaulâ bâḍâ èyeddhi’enna, sè anḍi èlmo sèhèr otabâ tokang pola èbhârengnge moso kaulâ”.

“Kaulâ tor sè kasebbhut ghânèka sè arosak ghâmana ajunan Ghustè, jhâ’ manabi ampon emmas salaka eghâbây kiblat pastèna ampon ponapa èssèna tabu’ panèka èpadhâddhi Pangèran!”

Perrang Bi' Orèng Kapèr Sangara

BÂÐÂ sèttong pottra. Pottra ka'ḍinto aropa'aghi pottrana Mariyam jhughân pottrana Rato Sangara. Ènalèka ghâpanèka nèngalè ènalèkana asojud Kanjeng Nabbhi jhujhuk pottra panèka nyongkem asojud ḍâ' Kanjeng Nabbhi.

“Ajunan nabbhina Allah, Ghustè, abdhina anota ḍâ' aghâma ajunan, manabi rato Sangara anota jhughân ḍâ' aghâma panèka Ghustè”.

Kanjeng Nabbhi ngandhika èpakon palèman ḍhimèn pottra panèka. Èpakon aparèng onèng jhâ' sangghup alamara angsal anot pottra panèka.

È tengnga parjhâlânan pottra panèka ètoro'è asareng Nurra Kanjeng Nabbhi, samè jhemjhem bhunga sadhâjâ sè ngoladhi tor sè èlèbâdhi panèka.

Saḍâpa'na è Sangara, èmaos sorat ḍâri Kanjeng Nabbhi. Bhunga onghu sè maos pottrè panèka. Mèra jhujhuk matana Rato Sangara sambi ngoca'.

“Korang ajhâr kèrana ta' tao sapa èngko' iyyâ engko' rèya rato sè sakabbhinna rato tako' ka engko, pyah ma' la-masola'a orèng Arab rowa!”

Sèdhâna Sayyidina Hamzâh

JHÂRÂN katètèyanna Kanjeng Nabbhi samangkèn èyocol. Buru katètèyan panèka ðâ' bu-rombu. Maso' ðâ' sèttong ghuwâ anèna sanaos ghuwâ panèka èlèbâdhi katètèyanna Kanjeng Nabbhi asareng Abu Bakar, bâng-sabângnga ka'ðinto ta' rosak, dhinèng bun-lèbunna mano' jhughân ta' aghâghhârân, bân polè lampatta katètèyan panèka èyassaè asareng kaḍḍhâl-kaḍḍhâl èngghâḍiyâ.

Orèng kapèr sè nyarè tor nabâng panèka bâḍâ èyaḍâ'na ghuwâ anagèng nga'-tamengnga' amarghâ ghellâ' jhâ' palasdhâna buru ðâ' mongghing panèka ma' pas taḍâ' lampat sakonè'a. Ta' lowang bâng-sabâng èghuwa panèka biyasana manabi bâḍâ sè lèbât èngghi rosak bâng-sabâng panèka.

Abu Bakar mator ðâ' aknjeng Nabbhi,"Kadhiponapa Ghustè abdhina ka'into nangalè sokona orèng kapèr ampon è bâng-labângnga ghuwâ kasa'na pon cè' lantona?"

"Èngghi maḍḍhâ anyo'on moghâ-moghâ Sang Robbul Alam araksa'a tor masametta dhika bi' bulâ"

“

Malaèkat Jâbrâ'il toron ka bhumè. Aropa orèng towa abhuru maèn. Lèbât èyaḍâ'na dhâlemma Ḍèwi Fatima.

sadhâjâ ampon orèng kapèr kajhâbhâna èpakarè sèttong èngghi ka'ḍinto patè Jrenggi.

“

Abu Bakar mator mongghu Kanjeng Nabbhi,”Ka'ḍinto masè ampon lastarè paperrangan Ghustè, tor polè ra'-sora' èkapèrèng orakanna mantoèpon ajunan Sayyidina Ali ka'ḍinto Ghustè”

Lantaran panèka Kanjeng Nabbhi sareng Abu Bakar onghhâ ḍâ' attas kalowar ḍâri ghuwâ. Sayyidina Ali sè ngoladhi jhujhuk asèbhâ mongghu Kanjeng Nabbhi sambi amojhi sokkor ḍâ' kasalamettanna Sang mattowana panèka.

Ènalèka mèyarsanè jhugghlâng possa' kalabân patèna orèng kapèr, Kanjeng Nabbhi mator ḍâ' para sahabhât, “Mara para sahabhât sarè'è mayyiddhâ tang paman engko' iyâ arèya Sayyidina Hamzâh!”

“Aḍḍhu Ghustè masa' èpangghiyâ Ghustè, jhâ' panèka mayyit acet-leccet, kadhiponapa carana Ghustè?”

“Oh iyâ mara sarè mon bâḍâ mayyit arèya ḍâḍâna sèbâ' bhullong papètto' taḍâ' atèna jârèya mayyiddhâ tang paman Sayyidina Hamzâh”

“Mèlana bhullong papètto' polana pottrana papètto' jârèya”

Èsarè èsongka' tompo'anna mayyit panèka, èpangghi onghu mayyiddhâ Sayyidina Hamzâh. Èsambhâjângaghi

